

## Kiên quyết giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng

PGS, TS TRẦN THỊ HƯƠNG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: tranhuongxdd@gmail.com

Nhận ngày 17 tháng 7 năm 2022; chấp nhận đăng tháng 10 năm 2022.

**Tóm tắt:** Trong thời gian qua, các thế lực thù địch ráo riết thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, chống phá cách mạng Việt Nam, trong đó trước hết nhằm vào nguyên tắc tập trung dân chủ - nguyên tắc cơ bản trong sinh hoạt, tổ chức và hoạt động của Đảng Cộng sản Việt Nam, nhằm từng bước hạ thấp vị thế, uy tín, tiến tới xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam đối với Nhà nước, hệ thống chính trị và xã hội. Chúng kêu gọi “đa nguyên”, “đa đảng”, kêu gọi Đảng Cộng sản Việt Nam nên từ bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ và cho rằng nguyên tắc này đã trở nên lỗi thời, lạc hậu, không còn phù hợp trước xu thế phát triển của thế giới hiện nay.

**Từ khóa:** Đảng Cộng sản Việt Nam; nguyên tắc tập trung dân chủ; luận điệu xuyên tạc, thế lực thù địch.

**Abstract:** In recent years, hostile forces have actively implemented the strategy of "peaceful evolution", opposing the Vietnamese revolution. They targeted democratic centralism - the basic principle in the activities, organization and activities of the Communist Party of Vietnam- in order to gradually lower the Party's position and prestige, to eliminate the leading role of the Communist Party of Vietnam in the State and the socio-political system. They call for "pluralism", "multi-party", calling on the Communist Party of Vietnam to abandon the principle of democratic centralism and think that this principle has become outdated and no longer relevant to the global development trend today.

**Keywords:** Communist Party of Vietnam; the principle of democratic centralism; distorting views, hostile forces.

### 1. Nhận diện luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch về nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng

Thời gian qua, các thế lực thù địch ráo riết thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình” hòng chống phá cách mạng - trọng điểm là tập trung chống phá Đảng Cộng sản Việt Nam, trong đó trước hết nhằm vào nguyên tắc tập trung dân chủ - nguyên tắc tổ chức cơ bản trong xây dựng tổ chức và hoạt động của Đảng Cộng sản, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Trong đó, chúng tập trung vào các nội dung sau:

Một là, nguyên tắc tập trung dân chủ nay đã lỗi thời bởi nguyên tắc này chỉ phù hợp với hoạt động của Đảng khi chưa giành được chính quyền, trong hoạt động bí mật, hoặc khi lãnh đạo

chiến tranh. Còn trong điều kiện hòa bình, Đảng cầm quyền, lãnh đạo xây dựng đất nước, đòi hỏi phải mở rộng dân chủ, phát huy tối đa sáng tạo cá nhân, nguyên tắc tập trung dân chủ đã lỗi thời, không còn phù hợp. Đây là một quan điểm sai lầm và hoàn toàn sai trái, xuyên tạc nguyên tắc tập trung dân chủ từ bản chất.

Hai là, tập trung và dân chủ là hai mặt đối lập, không thể kết hợp trong một nguyên tắc. Các thế lực thù địch cho rằng, tập trung với dân chủ giống như nước với lửa, hai khái niệm “không thể dung hòa” và xuyên tạc rằng, các đảng cộng sản ở Liên Xô, Đông Âu tan rã là do sai lầm từ việc áp dụng nguyên tắc tập trung dân chủ. Từ đó, các thế lực thù địch kêu gọi Đảng từ bỏ nguyên tắc này. Chúng còn cho rằng, bản chất gốc rễ của tập

trung dân chủ là tập trung quan liêu, vì tập trung là mục đích, dân chủ chỉ là phương tiện, do vậy có rất nhiều phương tiện để đạt được mục đích, trong đó dân chủ chỉ là một loại phương tiện. Rõ ràng luận điệu này đã tầm thường hóa dân chủ, mưu đồ để phá hoại và làm cho chúng ta từ bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ.

*Ba là*, nguyên tắc tập trung dân chủ chỉ đứng trên lý thuyết, còn trong thực tế không được thực hiện. Các thế lực thù địch lợi dụng những hiện tượng vi phạm nguyên tắc tập trung dân chủ trong thực tế, có những trường hợp vi phạm nghiêm trọng gây ra hậu quả tai hại, những sai lầm về quan liêu độc đoán, về việc mất dân chủ của một số cán bộ, đảng viên trong bộ máy của Đảng, Nhà nước và kêu gọi, yêu cầu Đảng phải từ bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ. Chúng cố tình lẫn lộn giữa những hiện tượng vi phạm nguyên tắc với bản chất của nguyên tắc. Chúng cố tình giả vờ không hiểu, hoặc cố tình xuyên tạc bản chất của nguyên tắc, dẫn ra những ví dụ về sai lầm, về quan liêu độc đoán, về việc mất dân chủ của một số người trong bộ máy của Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị để chứng minh cho việc cần phải thay nguyên tắc tập trung dân chủ.

*Bốn là*, cần bỏ chế độ thiếu số phục tùng đa số, cho phép đảng viên được nói và làm khác với nghị quyết của Đảng thì mới có dân chủ, sáng tạo. Các thế lực thù địch cho rằng, tập trung dân chủ chỉ là một thứ chế độ tập quyền, độc đoán bảo thủ, kìm hãm tư duy sáng tạo. Chúng ra sức tán dương thực hiện dân chủ tự do, dân chủ vô hạn độ, dân chủ cực đoan; ủng hộ nhiều phe nhóm đối lập để đấu tranh, bần cải; sử dụng chiêu bài “dân chủ”, “nhân quyền”, “đa nguyên” cổ vũ cho những bất đồng ý kiến trong Đảng để chia rẽ và làm tan rã Đảng từ bên trong. Nói như V.I.Lênin, chúng giống như những con rắn nước lượn lờ, uốn éo giữa dòng nước xiết. Chúng phủ nhận sự cần thiết phải có một chế độ tập trung và kỷ luật, nghĩa là biến Đảng thành một câu lạc bộ tranh cãi không bao giờ ngớt, mất khả năng hoạch định một

chương trình hành động thống nhất.

Tất cả những luận điệu sai trái trên đều nhằm đi tới xóa bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ của Đảng Cộng sản Việt Nam. Chính vì vậy, chúng ta phải nhìn sâu vào bản chất của những luận điệu chống phá này mà cảnh giác và đập tan những âm mưu, thủ đoạn, những khuynh hướng tự phát, tự do vô chính phủ, chia rẽ, phá hoại Đảng, trong nội bộ Đảng, trong nước và ngoài nước.

## **2. Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về nguyên tắc tập trung dân chủ**

Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam và thực tiễn xây dựng, hoạt động của Đảng hơn 90 năm qua đã khẳng định: Tập trung dân chủ là nguyên tắc tổ chức cơ bản của Đảng. Thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ bảo đảm cho Đảng Cộng sản Việt Nam thống nhất về chính trị, tư tưởng và tổ chức, thống nhất ý chí và hành động, giữ vững kỷ luật đảng. Mặc dù, C.Mác và Ph.Ăngghen chưa sử dụng thuật ngữ “tập trung dân chủ” nhưng trong Điều lệ Liên đoàn những người cộng sản, hai ông đã trình bày rõ nội hàm của khái niệm này. Điều lệ Liên đoàn những người cộng sản quy định: Tất cả hội viên của Liên đoàn đều bình đẳng; cơ quan lãnh đạo các cấp của Liên đoàn từ chi bộ đến Đại hội Liên đoàn do bầu cử lập ra. “Các ủy viên ban chấp hành khu bộ và Ban chấp hành trung ương được bầu hàng năm, có quyền được bầu lại và có thể bị những người bầu ra mình bãi miễn bất cứ lúc nào”<sup>(1)</sup>. Hội viên của Liên đoàn phải phục tùng các nghị quyết của Liên đoàn; “không tham gia vào mọi tổ chức - tổ chức chính trị hoặc tổ chức dân tộc - chống cộng sản”<sup>(2)</sup>. Như vậy, với những quy định về cách thức tổ chức Liên đoàn những người cộng sản cho thấy, tập trung dân chủ đã được C.Mác và Ph.Ăngghen vận dụng vào thực tiễn tổ chức, hoạt động của chính đảng cách mạng của giai cấp công nhân.

Sau này, V.I.Lênin đã phát triển tư tưởng của

C.Mác và Ph.Ăngghen về tập trung dân chủ và chính thức đặt tên gọi nguyên tắc tập trung dân chủ. V.I.Lênin đã đấu tranh không khoan nhượng tại Đại hội II của Đảng Công nhân dân chủ - xã hội Nga, về Điều 1 trong bản Dự thảo Điều lệ Đảng để bảo vệ nguyên tắc tập trung dân chủ, bảo vệ chế độ tập trung, bảo vệ Đảng mácxít chân chính trước sự bóp méo, cơ hội của phái Mensevich, đứng đầu là Mác-tốp. V.I.Lênin chú trọng đề cao yêu cầu về chế độ tập trung, kỷ luật trong Đảng, đấu tranh kiên trì, không khoan nhượng với những quan điểm cơ hội, nhằm xây dựng chính đảng kiểu mới của giai cấp công nhân thật sự là đội tiên phong có tổ chức chặt chẽ, đủ sức lãnh đạo cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân. Người đã khái quát vai trò, bản chất của nguyên tắc tập trung dân chủ và khẳng định: "... chế độ tập trung dân chủ, một mặt, thật khác xa chế độ tập trung quan liêu chủ nghĩa, và, mặt khác, thật khác xa chủ nghĩa vô chính phủ"<sup>(3)</sup>.

Trong quá trình xây dựng và lãnh đạo Đảng Cộng sản Việt Nam, Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng nguyên tắc tập trung dân chủ, và Người gọi đây là nguyên tắc dân chủ tập trung. Người khẳng định: "Đảng tổ chức theo nguyên tắc *dân chủ tập trung*. Nghĩa là: có Đảng chương thống nhất, kỷ luật thống nhất, cơ quan lãnh đạo thống nhất. Cá nhân phải phục tùng đoàn thể, số ít phải phục tùng số nhiều, cấp dưới phải phục tùng cấp trên, địa phương phải phục tùng Trung ương"<sup>(4)</sup>; "Tập thể lãnh đạo là *dân chủ*./ Cá nhân phụ trách là *tập trung*"<sup>(5)</sup>. Trong Đảng phải thực hành dân chủ rộng rãi, tập thể lãnh đạo là dân chủ, cá nhân phụ trách là tập trung. Người đặc biệt nhấn mạnh phải không ngừng mở rộng dân chủ, từ dân chủ trong Đảng đến dân chủ ngoài xã hội, từ dân chủ về chính trị đến dân chủ về kinh tế, văn hóa, xã hội... dưới sự lãnh đạo của Đảng, thống nhất quản lý của Nhà nước không ngừng phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa.

Được lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh sáng lập và rèn luyện, ngay từ khi mới thành lập,

Đảng Cộng sản Việt Nam đã lấy tập trung dân chủ làm nguyên tắc tổ chức cơ bản của Đảng. Ngay từ tháng 10.1930, Đảng Cộng sản Đông Dương (do yêu cầu tình hình, nhiệm vụ cách mạng lúc đó Đảng thay đổi tên gọi) đã quy định cách thức tổ chức của Đảng trong Điều lệ: Đảng "tổ chức theo lối dân chủ tập trung"<sup>(6)</sup>. Từ đó cho đến nay, trong Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam luôn xác định tập trung dân chủ là nguyên tắc tổ chức cơ bản trong hoạt động của Đảng Cộng sản Việt Nam. Đến Đại hội XIII, Đảng nhấn mạnh: "Thực hành dân chủ trong Đảng gắn liền với tăng cường kỷ luật, kỷ cương của Đảng"<sup>(7)</sup>. Điều này thể hiện dân chủ đích thực và có biên độ giới hạn - dân chủ trong tổ chức, chịu sự điều chỉnh của kỷ luật, kỷ cương, của tập trung thống nhất. Thực hành dân chủ là phải thường xuyên phát huy quyền dân chủ của đảng viên, của tổ chức đảng. Dân chủ là bản chất, là nguồn năng lượng sống, là sức mạnh của Đảng.

Thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ là cơ sở bảo đảm sự thống nhất về tư tưởng, ý chí và hành động trong Đảng, bảo đảm cho Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ; đồng thời phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của tất cả các tổ chức đảng và đảng viên. Nguyên tắc tập trung dân chủ còn góp phần nâng cao chất lượng xây dựng cương lĩnh, đường lối, chủ trương, nghị quyết, cơ cấu, hình thức tổ chức của Đảng, chế độ sinh hoạt Đảng, siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong Đảng; là điều kiện đảm bảo cho Đảng thực sự là một tổ chức chặt chẽ, kỷ luật nghiêm minh, thống nhất ý chí và hành động. Do đó, phù nhận nguyên tắc này là phù nhận Đảng từ bản chất.

**3. Kiên quyết đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch, tuyệt đối không từ bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng**

Đề đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch, bảo vệ được tính đúng đắn và bản chất của nguyên tắc tập trung

dân chủ, cần kiên quyết phê phán việc phủ nhận nguyên tắc này; đồng thời khẳng định các nội dung sau:

*Một là*, tổ chức theo nguyên tắc tập trung dân chủ là vấn đề thuộc về bản chất của Đảng Cộng sản, do đó, xa rời nguyên tắc tập trung dân chủ là xa rời bản chất của Đảng Cộng sản. Trước hết, cần kiên trì khẳng định, chế độ dân chủ và nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng là đúng đắn và còn giữ nguyên giá trị. Trước những biến thiên của lịch sử, trước sự chống phá điên cuồng của các thế lực thù địch, trong điều kiện nào cũng phải kiên định, giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng, phát huy cao độ dân chủ trong Đảng, đồng thời, dân chủ phải dưới sự lãnh đạo tập trung thống nhất. Không thể có việc Đảng chỉ cần tổ chức chặt chẽ, lãnh đạo tập trung thống nhất trong thời kỳ đấu tranh giành chính quyền, còn trong thời kỳ lãnh đạo xây dựng chủ nghĩa xã hội thì tổ chức, hoạt động lại lỏng lẻo. Do vậy, ở mọi thời kỳ cách mạng, trong mọi điều kiện, hoàn cảnh đều phải thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ, chỉ khác ở cách thực hiện nội dung và phạm vi áp dụng do tình hình, nhiệm vụ thay đổi trong mỗi thời kỳ.

Giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ không chỉ nhằm mở rộng dân chủ, phát huy mạnh mẽ dân chủ mà còn phải giữ gìn tính tập trung thống nhất, tính kỷ luật chặt chẽ nghiêm minh. Nhiệm vụ cao cả của Đảng Cộng sản Việt Nam đã được lịch sử dân tộc giao phó, lựa chọn là lãnh đạo cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, bảo vệ Tổ quốc, thực hiện mục tiêu xuyên suốt độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội, xây dựng xã hội dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ cao cả đó, Đảng phải được tổ chức tập trung thống nhất, kỷ luật nghiêm minh, phải thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ.

*Hai là*, việc đem dân chủ đối lập với tập trung là không hiểu đúng nguyên tắc, cố tình bóp méo

nguyên tắc tập trung dân chủ bởi trong nguyên tắc này, hai mặt tập trung và dân chủ không tách rời nhau mà quy định lẫn nhau, quan hệ biện chứng với nhau. Tập trung trên cơ sở dân chủ, nhưng dân chủ phải dưới sự lãnh đạo tập trung, không phải tập trung quan liêu, chuyên quyền, độc đoán, cũng không phải dân chủ tự do, vô tổ chức, vô kỷ luật. Các đảng cộng sản ở Liên Xô, Đông Âu tan rã có nhiều nguyên nhân, trong đó có nguyên nhân xa rời nguyên tắc tập trung dân chủ, không thực hiện theo đúng nội dung, yêu cầu, bản chất của nguyên tắc.

Trong nguyên tắc tập trung dân chủ, hai mặt “tập trung” và “dân chủ” không tách rời nhau mà quy định lẫn nhau, không mặt nào quan trọng hơn mặt nào. Dù diễn đạt là “tập trung dân chủ” hay “dân chủ tập trung” thì đây vẫn là một nguyên tắc hoàn chỉnh chứ không phải là sự lắp ghép cơ học đơn thuần hay tùy tiện giữa nguyên tắc tập trung với nguyên tắc dân chủ, như các thế lực thù địch tuyên truyền. Nguyên tắc tập trung dân chủ vừa bảo đảm quyền chủ động sáng tạo của từng đảng viên trong tổ chức đảng, vừa bảo đảm thống nhất ý chí và hành động vì sự nghiệp chung, mục tiêu chung, vì lợi ích tập thể, bảo đảm cho Đảng khi thảo luận thì mọi thành viên trong Đảng đều có quyền phát biểu nhưng khi hành động thì muôn người như một, đồng lòng và quyết tâm, trong đó mỗi đảng viên đều có trách nhiệm tạo ra sự đồng thuận, thống nhất trong tổ chức. Khi tập trung dân chủ đi liền với công khai, minh bạch và thực hiện tốt chế độ cung cấp thông tin đầy đủ thì sẽ bảo đảm cho Đảng là một khối đoàn kết, thống nhất ý chí và hành động.

Tập trung dân chủ là: “Sự kết hợp chặt chẽ, hài hòa giữa hai mặt tập trung và dân chủ trong một mối quan hệ hữu cơ, biện chứng, chứ không phải chỉ là tập trung hoặc là dân chủ. Hai mặt đó tuy mâu thuẫn nhau nhưng lại bổ sung cho nhau, thống nhất với nhau làm thành một nguyên tắc hoàn chỉnh. Dân chủ là điều kiện, là tiền đề của tập trung, cũng như tập trung là cơ sở, là cái đảm

bảo cho dân chủ được thực hiện. Không nên hiểu dân chủ là “tính từ” của tập trung hoặc tập trung là “tính từ” của dân chủ. Tuyệt đối hóa một mặt nào đều dẫn đến những sai lầm nguy hiểm, có hại cho sự lãnh đạo và sức mạnh của Đảng<sup>(8)</sup>. Về bản chất, dân chủ không đối lập với tập trung, mà chỉ đối lập với quan liêu, chuyên chế, độc tài. Tập trung càng không đối lập với dân chủ, mà chỉ đối lập với phân tán, cục bộ, bè phái, tự do vô chính phủ, vô tổ chức, vô kỷ luật. Vì vậy, tập trung dân chủ là vấn đề căn cốt, là nguyên tắc xương sống, là điều kiện bảo đảm sự tồn vong của Đảng, của chế độ xã hội chủ nghĩa, trong bất kỳ điều kiện, hoàn cảnh nào cũng không được từ bỏ, buông lỏng hay xa rời nguyên tắc này như sự cổ xúy của các thế lực thù địch hiện nay.

Thực hiện đúng nội dung, bản chất của nguyên tắc tập trung dân chủ bảo đảm vai trò cầm quyền duy nhất của Đảng Cộng sản Việt Nam, giúp cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định nền tảng tư tưởng của Đảng, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định đường lối đổi mới. Muốn có tập trung dân chủ thực sự thì phải bảo đảm dân chủ thực chất, đồng thời đề cao kỷ luật, tăng cường chế độ trách nhiệm của cá nhân, vai trò nêu gương người đứng đầu cấp ủy. Trong nguyên tắc tập trung dân chủ, “tập trung” và “dân chủ” thống nhất với nhau, tương tác đồng thuận với nhau chứ không phải là hai mặt đối lập, loại trừ nhau như các luận điểm sai trái đã rêu rao.

*Ba là*, thực tiễn hơn 90 năm lãnh đạo cách mạng Việt Nam đã khẳng định, Đảng Cộng sản Việt Nam là một tổ chức thống nhất ý chí và hành động, không gì chia rẽ được. Thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ là thể hiện sự trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng. Là một trong năm nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ là cơ sở đảm bảo cho sự thống nhất về tư tưởng, ý chí và hành động trong toàn Đảng, làm cho Đảng luôn

vững mạnh cả về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức và cán bộ, tạo nên sức mạnh vô địch của Đảng, không kẻ thù nào có thể chia rẽ được nội bộ Đảng và cũng không thể chia rẽ được mối quan hệ gắn bó mật thiết giữa Đảng với nhân dân. Đó là uy tín, niềm tin, trí tuệ, danh dự, lương tâm của Đảng trước giai cấp, nhân dân và dân tộc. Đảng không dung thứ cho sự tồn tại của các phe nhóm, bè phái, lợi ích nhóm. Đảng lấy tự phê bình và phê bình là nguyên tắc sinh hoạt Đảng, là quy luật tồn tại và phát triển của Đảng.

Những vi phạm của một số cán bộ, đảng viên có chức, có quyền vừa qua chỉ là hiện tượng, không phải bản chất, đó chỉ là những con sâu, một bị tha hóa, đã được Đảng sử dụng quyền lực tập trung dân chủ xử lý nghiêm minh, thích đáng, có tác dụng răn đe, cảnh tỉnh cán bộ, đảng viên, góp phần giữ vững niềm tin của Nhân dân đối với Đảng. Chỉ tính riêng trong nhiệm kỳ Đại hội XII, Đảng ta đã xử lý kỷ luật hơn 110 cán bộ diện Trung ương quản lý, trong đó có 27 Ủy viên, nguyên Ủy viên Trung ương và 4 Ủy viên, nguyên Ủy viên Bộ Chính trị<sup>(9)</sup>, trong đó có một số cán bộ đã nghỉ hưu, và hiện nay đang tiếp tục thực hiện Kết luận số 21-KL/TW ngày 25.10.2021 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XIII về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”. Điều này thể hiện quyết tâm chính trị của Đảng nhằm tăng cường công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, thực hiện nghiêm các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, trong đó có nguyên tắc tập trung dân chủ. Những kết quả thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng đã góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh toàn diện, lãnh đạo cách mạng nước ta giành được những thành tựu to lớn có ý nghĩa lịch sử trong hơn 35 năm thực hiện công cuộc đổi mới đất nước.

*Bốn là*, trong nguyên tắc tập trung dân chủ,

thiếu số phục tùng đa số, cấp dưới phục tùng cấp trên, cá nhân phục tùng tổ chức là quy định bắt buộc. Đây là điểm cốt lõi, đặc trưng của tập trung trong Đảng, thể hiện ý chí, sức mạnh tập thể, tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách. Để làm tròn vai trò đội tiên phong của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và của cả dân tộc Việt Nam, Đảng phải có sự thống nhất về chính trị, tư tưởng, tổ chức. Do đó, nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng, nghị quyết Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương là pháp lệnh đối với tất cả các tổ chức đảng và đảng viên. Tất cả các tổ chức đảng phục tùng Trung ương Đảng; tổ chức đảng cấp dưới phải chấp hành nghị quyết, chỉ thị của tổ chức đảng cấp trên; thiếu số trong các tổ chức và cơ quan lãnh đạo các tổ chức đó phải phục tùng đa số. Nếu bỏ chế độ thiếu số phục tùng đa số thực chất là bỏ chế độ tập trung trong nguyên tắc tập trung dân chủ, sẽ dẫn đến buông lỏng kỷ luật, kỷ cương, chuyển hóa thành dân chủ tự do vô nguyên tắc, vô kỷ luật, vô tổ chức, làm gãy xương sống của chính bản thân Đảng từ bên trong, hệ quả tất yếu là dẫn tới xóa bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ, mất vai trò cầm quyền và vị thế của Đảng.

Trong nội dung nguyên tắc tập trung dân chủ đã quy định chế độ bảo lưu ý kiến thuộc về thiếu số. Do đó, không thể đưa ra luận điệu cho rằng nguyên tắc tập trung dân chủ làm triệt tiêu cái mới, cái sáng tạo. Trên thực tế, nhiều ý kiến thuộc về thiếu số đã được bảo lưu, bảo đảm quyền của đảng viên và bảo vệ được cái mới, cái sáng tạo. Như vậy, nguyên tắc tập trung dân chủ là một chỉnh thể không thể chia cắt, dù xét dưới bất kỳ góc độ nào.

Nhìn vào chiều sâu tư tưởng của các nhà kinh điển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử và kinh nghiệm đấu tranh cách mạng, lãnh đạo cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, kinh nghiệm cầm quyền và xây dựng đất nước của Đảng Cộng sản Việt Nam hơn 90 năm qua, bài học đắt giá về sự xa rời nguyên tắc tập trung dân chủ của các đảng cộng sản dẫn đến tan

rã, sụp đổ của Liên Xô và các nước Đông Âu là hồi chuông cảnh tỉnh cho những ai còn đang mơ hồ giữa việc kiên định hay từ bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng. Nguyên tắc tập trung dân chủ cùng với nguyên tắc tự phê bình và phê bình, nguyên tắc đoàn kết thống nhất, nguyên tắc Đảng gắn bó mật thiết với nhân dân, nguyên tắc Đảng hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật tạo nên năm trụ cột vững chắc, để Đảng Cộng sản Việt Nam luôn vững vàng, đủ bản lĩnh, trí tuệ, tầm vóc lãnh đạo đất nước và nhân dân Việt Nam trên đường đổi mới, hội nhập và phát triển, sánh vai cùng bạn bè khắp năm châu, tạo nên thế và lực của Việt Nam trên trường quốc tế, xây dựng đất nước Việt Nam ngày càng hùng mạnh hơn, to đẹp hơn như di huấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại. Từ bỏ nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng là từ bỏ Đảng, phá hoại Đảng từ bên trong, từ bỏ danh hiệu người đảng viên cộng sản cao quý, bước đệm chuẩn bị bước ra khỏi Đảng, cần phải xử lý kỷ luật nghiêm minh, thích đáng, kịp thời. Tập trung dân chủ là nguyên tắc bất di bất dịch trong tổ chức và hoạt động của Đảng Cộng sản Việt Nam, tuyệt đối không xem nhẹ hay từ bỏ nguyên tắc xương sống này của Đảng./.

(1), (2) C.Mác và Ph.Ăngghen (1995), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.4, tr.735, 732.

(3) V.I.Lênin (2005), *Toàn tập*, Nxb. CTQG, H., T.36, tr.185.

(4) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.8, tr.275.

(5) Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, T.5, tr.620.

(6) Đảng Cộng sản Việt Nam (2002), *Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. CTQG, H., T.2, tr.119.

(7) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, T.1, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.181.

(8) Nguyễn Phú Trọng (2012), *Xây dựng chính đồn Đảng: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.346-347.

(9) Hoàng Thùy, *Hơn 110 cán bộ diện Trung ương quản lý bị kỷ luật trong 5 năm*, <https://vnexpress.net/hon-110-can-bo-dien-trung-uong-quan-ly-bi-ky-luat-trong-5-nam-4188923.html>.